NAISTEN ÄÄNI

N:o 17 Lokakuun 7 p. 1922. XVII vuosik.

STOCKMANN

1862

MAAN SUURIN TAVARA TALO

Naiskäherryslіike
"UNION"
Unionink. 15. Puh. 92 88.
Johtajatar: Svea Holmberg-Sittkoff.
Uusi omistaja.
Uudenaikaisin käsittely.
Ainoastaan ensiluokkaista työtä.

OMPELUKONEITA SINGER SYMASKINER

SINGER
OMPELUKONEITA
saadaan erittäin edullisilla ehdoilla liikkeistämme ja asiamiehiltämme kaikkialla Suomessa.

Terttu Makkonen
Taiteellinen Käsityöatelieri
Kasarmink. 46.
II kerros. Puh. 123 30.

Liisi Karttunen.

Erottajan Lyhyttavaraliike
Erottajankatu 9. Puhelin 108 35
Kankaita, Käsitöitä, Ompelutarpeita.

Osakeyhtiö
M. Lindroos,
myy
Kokovillasia leninkikankaita, Englantilaisia pumpulikankaita, Jalkineita ja Kalosseja.
Oy. M. Lindroos
Aleksanterink. 11

Palovakuutus Osakeyhtiö
IMATRA

Helsingin
Leikkelyliikettä
Mikonk.2. Puh. 491.
Suositellaan
Aina tuoreita voileipäruokia.

1922 70-vuotinen
Leipomo
Fredr. Edv. Ekberg
Kahvila
Bulevardink. 9.

22. „Boulevard" 22.
Liina-Aitta
Naisten alusvaatteita. Ensiluokkainen ja halpa työ. Suositellaan.

Talous-Osakekauppa
Mikonkatu 3.

Herkku- ja hedelmäkauppa.
Puhelin 21 23.

Kansallis-Osake-Pankki
ottaa vastaan rahoja korkoa kasvamaan **Säästökassatilille.** Tätä tiliä sanotaan paikoittain **„Taloustiliksi"**, koska se erittäin soveltuu **talousrahojen** säilyttämiseen.

D. MALMBERG HELSINKI Aleksanterink. 15. Puh. 15 54 **Jalkineita** Miehille Naisille Lapsille

Kuosikkaita pukuja ommellaan huokealla.
Pukujen koristelua ja konereikäompelua nopeasti.
Agda Montosen Ompeluliike Itä Viertotie 29. B. 36

Taideteollisuus Oy.
Helsinki, L. Ranta 4. Puh. 100 97.

◆
Taideompelua
Taidekudontaa
◆

PRIMULAN
LEIPOMO
Laivurin katu 10. Puhelin 2 63.
KAHVILAT
L. Heikinkatu 14 Puhelin 55 24.
ja Laivurinkatu 10. Puh. 68 03

SUOMEN KÄSITYÖN YSTÄVÄT O.Y.
HELSINKI
Fabianinkatu 27
Puhelimet:
Myymälä 22 20
Konttori 60 03
Kutomaosasto 75 42
Taideompelua ja Taidekudontaa.

Ab. W. E. Lindström Oy.
Kaunovärjäämö ja kemiallinen pesulaitos.
Maan vanhin ja suurin erikoisliike suorittaa *kemiallista pesua ja värjäystä*. — Täysi takuu työn suorituksesta ja nopeasta toiminnasta. Maaseututilaukset suoritetaan viipymättä.

Voinvienti-osuusliike
VALIO r. l.
Helsinki.
Myymälä: Etelä-Esplanadik. 2.
Konttori: Vladimirinkatu 61.

A. B. Hemfliit
Unioninkatu 30
2 kerros.
o
Ainoastaan kotimaista työtä.

KOTITEOLLISUUS OY
P I R T T I
HELSINKI Bulevardik. 2.
TAMPERE Hämeenkatu 6.
Myy
Huonekaluja, puutarhakalustoja, korituoleja;
Akkunaverhoja;
Huonekalu- ja pumpulikankaita
Mattoja, pöytäliinoja y. m.;
Rauman ja Orimattilan pitsiä;
Rintaneuloja;
Puisia taloustarpeita y. m.

Suomen Rautasänky Oy.
Helsinki, IV linja 6. Puh. 98 96
Valmistaa parhaita
Rautasänkyjä, Patjoja ja Tyynyjä y. m.

Vanhan Ylioppilastalon
Ruokalassa
tarjoillaan yläkerrassa ylioppilaille ja alakerrassa yleisölle maukasta ruokaa kohtuulliseen hintaan
❖
Alina Putkonen.

RANSKALAINEN
KURELIIVILIIKE
Kasarmink. 46 Puh. 87 82
SUOSITTELEE
rikasta ja hyvin lajiteltua varastoaan
ulkolaisia ja kotimaisia
KURELIIVIÄ sekä
TERVEYSLIIVIÄ
❖
Tilauksia ja Korjauksia vastaanotetaan.
Aina suuri valikoima naisten liinavaatteita.
❖

Lukija! Nyt syksyn tultua sinä tarvitset kaikenlaista tavaraa. Tutki siis tarkkaan mitä oman lehtesi palstoilla on tarjottavana!

NAISTEN ÄÄNI

Naisten Ääni *ilmestyy toistaiseksi joka toinen viikko kuvallisena.*

Toimittaja: **Maikki Friberg.** *Konttori: Laivurink. 10. Helsinki. Tel. 27 29. Avoinna joka arkip. k:lo 10—4.*

Naisten Ääni *maksaa vuodelta 20 m:kaa, puolelta vuodelta 12: — Amerikassa dollarin.*

On kasvatettava uusi katsantokanto.

Jos silmäilee mitä päivälehteä hyvänsä, niin havaitsee piankin, että vaihtuvatpa muut otsakkeet kuinka tahansa, on eräs, joka aina pysyy samana. Se on se, joka koskee sotaa ja sotatapahtumia. Näyttää melkein siltä kuin ihmiskunta ei mielestään tulisi toimeen, ilman että aina on verinen tappelu jossain kolkassa käymässä — vielä senkinjälkeen kun maailmanpalo vihdoin saatiin sammutettua. Aina joukkoja lähetetään maasta toiseen tuhotakseen toisia joukkoja, jotka eivät ole heille mitään pahaa tehneet, aina silloin hävitetään aivan rajattomattomat määrät yksityisten omaisuutta, saadaan aikaan pakokauhua ja mittaamattomia kärsimyksiä.

Kun huomauttaa tästä luonnottomuudesta, vastaa monikin heti: „Niinhän aina on ollut" ja vielä suuremmaksi vakuudeksi tähän lisätään, „ja niin tulee aina olemaan".

Tottumus on niin tylsistänyt ihmisten mielet, etteivät he näe miten häpeällinen ja kauhistuttava sellainen käsitys on. Ja sitäpaitsi: puhutaanhan sodan julistamisoikeudesta esim. eri maiden perustuslaissa, josta jo ilmenee, että sitä pidetään aivan laillisena ja luonnollisena keinona.

Mutta niille, jotka niin ajattelemattomasti ja itsetietoisesti toistavat, ettei sotatilanne miksikään muutu, on syytä huomauttaa, että niin orjuudestakin on sanottu silloin, kun se oli käytännössä kaikissa sivistyskansoissa, nyt viimeksi Amerikassa, missä sitä jos jollain keinoin, yksin raamatun kannalta puolustettiin, ja niitä, jotka uskalsivat osoittaa tämän vanhan totutun tavan epävanhurskautta, kohtasi yleinen viha ja vaino. Orjain pitäminen oli laillista ja luvallista, ilman niitä ei voitu tulla toimeen, selitettiin. Ja nyt ei enää kukaan julkenisi tällaista järjestelmää puolustaa.

„Onhan *Tuomo sedän tupa* hyvin mielenkiintoinen kirja, arveli eräs amerikkalainen koulupoika sen luettuaan, mutta eihän se, mitä siinä kerrotaan, voi olla totta."

Eräs toinen ihmeellinen tapa, jota myöskin läpi vuosisatojen on harjoitettu ja — puolusteltu, on kaksintaistelu. Kun toinen ankarasti oli loukannut toisen kunniaa, oltiin sitä mieltä, ettei mikään muu kuin miekanmittely tai laukausten vaihto voinut sitä puhdistaa. Ja tämä raaka, ilettävä tapa kukoisti varsinkin aatelismiesten, upseerien ja ylioppilaitten kesken ja pidettiin aivan vältämättömänä. Nyt se vähitellen kaikissa maissa, missä sitä ennen kaikin voimin puollettiin, on käynyt laittomaksi ja luvattomaksi, ja se nuori polvi, joka nykyään elää, tuskin käsittää, että niin typerää tapaa on voitu suosia.

Nyt on aika ryhtyä suureen voimakkaaseen ristiretkeen sotaa vastaan ja tehdä sekin mahdottomaksi, muuten joudumme taaskin uuden maailmanpalon kauhuihin, niin pian kuin kansat ovat hiukan voimistuneet ja uusi miespolvi on ehtinyt varttua. Kaikki nuo erinomaiset keksinnöt sotatekniikan alalla, kaikki suuret varustukset, kansojen keskinäinen kateus, salainen diplomatiia y. m. kaikkihan se viittaa sinnepäin ja siksi kehittyy, ellei aikoinaan panna vastaan.

Keiden ensi sijassa pitää ottaa osaa tähän sodan vastustamiseen? Äitien, joiden täytyy hankkia sodalle sen tärkein aines: sotilaat; nuorten, jotka lähetetään sinne säälimättä murhattaviksi, ja kaikkein niiden, joille Kristuksen kielto miekkaan tarttumisesta on muuta kuin tyhjää puhetta. — Maaperää on ahkerasti sillä tavalla muokattava, että siihen voi kylvää uutta siementä, ja yleinen katsantokanta

on johdettava aivan uuteen uomaan. Tämä työ on tietenkin alotettava jo kasvavan polven kesken, siis kotona ja koulussa. Aina on huomautettava, että villi-ihmisten kesken ei ole muuta oikeutta kuin nyrkkivalta; ken siellä tuntee itselleen tehdyksi vääryyttä, hän karkaa toisen kimppuun. Sivistyneiden kesken sellainen ei mitenkään käy päinsä, onhan heillä juuri sitävarten lakinsa ja tuomioistuimensa. Kaikenlainen omankädenoikeus on laissa ankarasti kielletty ja tulee rangaistua. Mutta juuri sama periaate on myöskin ulotettava sivistyneiden kansojen keskuuteen; heidän kulttuurityönsä on muuten aivan hukkaan mennyttä, jos sitä sillä tavalla yhä edelleen aiotaan hävittää kuin maailmanpalon aikana.

On tuhansia tilaisuuksia, jolloin nämä asiat voi ottaa keskustelun alaisiksi nuorten parissa ollen ja vapauttaa heidät menneiden aikojen joukkomurhien ja julmuuksien ihailusta.

••••••

Olga Österberg.

* 24. VII—82 † 21 IX—22.

Pieni tulisielu hän oli tuo Suomalaisen Naisliiton ensimäinen sihteeri, *Olga Österberg*. Koko nuoren sydämensä lämmöllä, murtumattoman vakaumuksensa voimalla hän kävi tehtäviinsä käsiksi ja oli innokkaista innokkain. Kesällä v. 1907 hän matkusti pitkin Suomea herättääkseen naisiamme, piti heille esitelmiä sekä perusti Naisliiton osastoja kaikkialla, missä vain liikkui. Hän kirjoitti tästä työstään N. Ä:neen seuraavasti:

»Kautta maan ovat viestit kulkeneet 'Suomalaisen Naisliiton' suuresta perustavasta kokouksesta kesäk. 2 ja 3 p:nä. Silloinhan päätettiin yksimielisesti ryhtyä innokkaaseen ja tarmokkaaseen yhteistyöhön eri osissa maatamme *kansalaissivistyksen kohottamiseksi etupäässä naisten keskuudessa.* Että tämä yhteistyö keskuudessamme on alulle viritetty osoittaa se innostus, minkä tämä aate on maaseudulla saanut osakseen. Joka kolmas päivä on perustettu uusi Suomalaisen Naisliiton osasto maassamme — keskellä kesän kiireitä. Useilta kymmeniltä osastoilta on jo tietoja saapunut. Ja uusien osastojen perustamiseksi toimitaan eri paikkakunnilla yhä edelleen.»

Olga Österberg.

Olga Österbergin aloitteesta ja ehdotuksesta pidettiin m. m. Naisliiton ensimäiset luentokurssitkin syksyllä 1907. Niissä hän itsekin esiintyi luennoitsijana ja onnistui sellaisena aina hyvin, sillä hänellä oli harvinaisesti sana vallassaan ja sitäpaitsi hänen innostuksensa vaikutti mukaansa tempaavasti. Mutta ennenkaikkea hänellä oli kurssien käytännölliset valmistukset suoritettavana, eikä niistä suinkaan ollut vähin työtä. Ja kun tällainen puuha miltei aina on palkatonta — varsinkin kun se tarkoittaa naisten etujen edistämistä, täytyi siinä sivussa koko ajan hoitaa ansiotyötään.

Olga Österberg oli aivan väsymätön sekä toisessa että toisessa. Niin pian kun hän oli päässyt virastostaan — hän toimi siihen aikaan kartanpiirustajana metsähallituksessa — istui hän jo kokouksissa tai kävi toimittamassa asioita kaupungilla. Monta kertaa jäi päivällinen syömättä, niin kiire oli toisesta toiseen.

Sitten oli niin monta muutakin yhdistystä ja yritystä, jotka pyysivät hänen apuaan. Niinpä hän kuului Suomen Nuorisoliittoon ja oli monta aikaa sen parhaita voimia. Ja senaikuisten eduskuntavaalien edellä, joita muuten oli vuosittain valtiopäivien alituisien hajoittamisien takia, matkusti hän maaseudulla ja selosti valtiollista tilannetta. Hän tuntui aina reippaalta, iloiselta ja terveeltä tätä tehdessään, jonkatähden ei monikaan tullut ajatelleeksi, miten hänen voimansa siinä kului. Se selvisi sitten vasta, kun koneisto eräänä päivänä oli vikaantunut eikä enää totellut käskijäänsä— —

Lepo ja hoito ei auttanut, niinkuin aluksi toivottiin — työpäivä oli ollut siksi ankara ja voimia kysyvä, että se oli vienyt kaikki: sekä henkiset että ruumiilliset voimat.

Seurasi pitkä, pimeä yö, jota eivät omaisten huokaukset ja rukoukset, ystävien myötätunto ja kaipaus saaneet hälvenemään.

Kun Olga Österberg syysk. 24 p. kätkettiin maan poveen, laski m. m. Naisliiton Keskushallinnon puheenjohtaja Lucina Hagman seppeleen hänen hautakummulleen. Tehtyään aluksi selkoa vainajan suuresta työkyvystä, rajattomasta innostuksesta ja aloiterikkaudesta sekä — pitkästä kärsimysajasta, lausui hän lopulta: »Kuolema on tällä kertaa saapunut suurena vapauttajana. Tuskat ovat tauonneet, sielu on siirtynyt ikuiseen vapauteen. Kaikki on hiljaa. Jumalalle olkoon kiitos.»

Ystävä.

•••••••••

Liisi Karttunen.

Kaksitoista vuotta yhtämittaa ulkomailla! Onhan siinäkin jo aikaa. Näin on kuitenkin se nuori nainen ollut, jonka kuva tällä kertaa

Liisi Karttunen.

koristaa N. Ä:n kansilehteä. Nyt vasta tämän pitkän ajan kuluttua on tri *Liisi Karttunen* jälleen suunnannut matkansa Suomeen.

Hän on ollut vieraalla pohjalla kaikki nämä vuodet, jolloin Suomen kohtalo on heilunut ja keinunut kuin pieni pursi myrskyisellä merellä.

Hän ei ole monasti saanut mitään suoranaisia ja luotettavia tietoja tapahtumista kotimaassa, ainoastaan mitä kauheimmat huhut ovat sinne tunkeutuneet ja tehneet ahdistetun mielen yhä levottomammaksi ja tuskaisemmaksi. — Tämä nyt tapahtui varsinkin senjälkeen kun Italia liittyi ympärysvaltoihin, sillä juuri ikuinen kaupunki Rooma on ollut hänen oleskelupaikkansa kaikki nämä vuodet ja vielä aikaisemminkin.

Jo v. 1907 matkusti Liisi Karttunen ulkomaille tehdäkseen tutkimuksia väitöskirjaansa varten. Hän kävi Tukholmat, Köpenhaminat, Dresdenit, Augsburgit, Wienit y. m. mutta pisimmän aikaa hän kuitenkin tuli olleeksi Roomassa, missä Vatikaanin arkisto tarjosi hänelle runsaasti ainesta hänen paavilaista lähettilästä, Antonio Possevinoa, koskevaan teokseensa. V. 1908 hän kävi Helsingissä ja väitteli tohtoriksi, mutta matkusti sitten jälleen Roomaan tutkimuksiaan varten, vaikka hän aina vuoteen 1910 silloin tällöin pistäytyi kotimaassa käymään. Mutta sitten seurasi tuo pitkä yhtämittainen oleskelu.

Tri Karttunen oli niin ystävällinen, että hän kesken kiireitään poikkesi N. Ä:n toimistoon ja kertoi hiukan työstään ja elämästään siellä vanhassa kulttuurikeskuksessa. Sen havaitsi heti, että paljon hän oli nähnyt ja oppinut, saanut laajat näköalat ja tuulta purjeisiinsa. Monet mielenkiintoiset ihmiset hän Roomassa oli tavannut, mutta keskusteli hän heidän kanssaan mistä tahansa, aina tuli Suomikin mainittua, sillä kotimaa ja sen kohtalo paloi alati hänen mielessään. Ensi ajatus oli aina: Miten voisin Suomipoloista parhaiten täällä kaukana hyödyttää? Siksi hänestä tuntui niin omituiselta täällä kotimaassa tavata niin paljon välinpitämättömyyttä ja laimeutta. Oliko todellakin niin, että täytyi joutua kauas pois kotoaan ennenkuin isänmaanrakkaus kasvoi elävöittäväksi voimaksi.

Tiedustellessani hänen tieteellisiä töitään, sain kuulla, että hän, paitsi väitöskirjaansa, oli kirjoittanut tutkimuksen paavi Gregorius XIII:sta ja Paavillisista nuntioista.

Kun ajat sodan takia kävivät ahtaiksi ja yhteys Suomen kanssa aivan katkesi, oli hän ottanut suorittaakseen arkistotutkimuksia erään muukalaisenkin tiedemiehen avustamiseksi. Ja kun tulot sittenkin näyttäytyivät riittämättömiksi, oli jo etsittävä jotakin käytännöllistäkin työtä. Sellaista eräs tuttava hänelle hankkikin Amerikan »Punaisessa ristissä» se kun siihen aikaan järjesti Roomaan jonkunlaisia työtupia avustaakseen siviiliväestöä, eritoten rintamalla olevien äitejä, vaimoja ja lapsia. Tämä työ kasvoi lopulta niin suureksi, että esim. siinä työtuvassa, jossa tri Karttunen toimi, annettiin joka viikko työtä viidelle sadalle naiselle.

Kun Suomi sitten vihdoin oli päässyt itsenäiseksi ja m. m. Italiaan järjestettiin suomalainen lähetystö, joutui tri Karttunenkin siihen. Ei hän tosin saanut siinä mitään erityistä arvonimeä tai asemaa, sellaisethan ovat vain miehiä varten olemassa, mutta työtä riitti kyllä silti, vaikka kuinka pitkältä.

Tästä me jouduimme siihen valitettavaan tosiasiaan, että vaikka Suomen naiset muita aikaisemmin olivat saaneet monenmoisia etuja, olivat he tällä hetkellä käytännössä aivan takapajulla. Ei heidän mielipidettään missään kysytty, ei heitä otettu mukaan silloin kun tärkeistä asioista neuvoteltiin, kuten esim. hallituksen muodostamisesta, eikä heitä liioin valittu maataan edustamaan kansainvälisiin neuvotteluihin ja kokouksiin. Bulgarian lähetystössä Washingtonissa esim. on nainen ensimäisenä lähetystösihteerinä, meillä Suomessa sellaista arvonimeä ja tointa ei vielä ole suotu ainoallekaan Evan tyttärelle. Italia oli lähettänyt naisedustajan Washingtonin konferenssiin, Tanskalla, Norjalla ja Ruotsilla oli seisovat naisedustajansa kansainliiton kokouksessa Genèvessa. Meillä ei vain ollut mitään vastaavaa. Mistä se sitten riippui! Olikohan syy sepissä vai sysissä?

Puhe kääntyi sitten elämään Roomassa ja minä tiedustelin millä tavalla tri K. oli järjestänyt jokapäiväisen olonsa siellä.

Hän kertoi jo monta vuotta asuneensa pienessä vuokrahuoneustossa, joka nykyään maksoi 160 liiraa kuukaudessa ja pidettiin kovin halpana. Eräs vaimo tuli aamupäivisin suorittamaan hänen siivoustyönsä ja keittämään hänelle hiukan ruokaa, jonka hän sitten löysi kastrullista kotia tultuaan. Tälle apulaiselleen hän maksoi 60 liiraa kuukaudessa ja kertoi, että hän oli luotettavin ja hienotunteisin ihminen maailmassa. — Huoneensa hän oli järjestänyt sillä tavalla, että ken sinne suinkin astui, sai heti tuulahduksen Suomesta. Seinillä oli jäljennöksiä suomalaisten taiteilijoiden tekeleistä, hyllyille oli asetettu suomalaista tuohiteollisuutta kuten virsuja, konttia y. m., pöydällä oli suomalaista kirjallisuutta ja suomalaisia lehtiä. — Moni muukalainen siellä oli käynyt

ja aina hänen ajatuksensa jo tämän kautta oli johdettu Suomeen.

Tri Karttusen lempityö oli kaikesta päättäen tutkimukset Vatikaanin arkistossa ja niitä hän kaikkein mieluimmin olisi edelleenkin tahtonut jatkaa. Varsinkin kun siellä oli niin paljon suoranaisesti meidänkin maatamme koskevaa ainesta. Hän kertoi miltei kadehtien miten Ruotsilla, Norjalla ja Tanskalla oli ollut siellä omat nuoret tiedemiehensä, jotka olivat ottaneet selkoa kaikesta mikä oli yhteydessä pohjoismaiden historian kanssa. He olivat aina vähäväliä löytäneet Suomenkin asioita koskevia käsikirjoituksia ja jos nyt meidän maammekin olisi ollut edustettuna samassa ryhmässä, olisi siitä voinut syntyä erittäin hedelmällistä yhteistyötä. Mutta niinhän se nykyään oli, ettei Suomen varat riittäneet tieteellisiin töihin. Kaikki tarvittiin politikoimiseen ja kaikenlaisten uusien kokeiden läpiajamiseen.

Nykyhetken synkkyydestä huolimatta toivoi tri K. olosuhteiden kuitenkin taas niin muuttuvan, että tieteellinen työ ja henkiset riennot pääsivät lapsipuolen asemastaan oikealle paikalleen.

Hyvästellessämme me sanoimme »näkemiin», johon minä vielä rohkenin lisätä »ehkäpä Roomassa.»

Haastattelija.

••••••••

Karjalan pakolaisia tervehtimässä.

Käynti Kuhmoniemen lastenkodissa ja koulussa.

Jatk.

Päivällisenkin valmistavat oppilaat, 2 tyttöä ja 1 poika vuoroviikottain ohjeiden mukaan. Kesällä syödään ateriat ulkona, pitkien tilapäisten pöytien ääressä rannalla tai pihamaan nurmella. Erikoisen tunnelmalliset olivat ruokarukoukset, jotka lapset messuavat kreikkalais-katoliseen tapaan katse avaruutta kohti. Syömään käydessä messuttiin» Isä meidän», ja rukous pöydästä noustua kuului seuraavasti:

»Taivaallinen kuningas, lohduttaja, totuudenhenki, joka paikassa oleva ja kaikki täyttävä, tule ja asu meissä ja puhdista meitä kaikesta saastaisuudesta sekä pelasta, o, hyvä, meidän sielumme.»

Liikutetuin mielin katseli luokkahuoneen, t. s. pirtin, seinällä riippuvaa V. Keynään sovittamaa Karjalan ja Kuolan niemimaan kansallisuuskarttaa, josta lapset nopeasti osasivat näyttää, mistä kukin heistä oli kotoisin. Kuka oli Kiimasjärveltä, kuka Kontokista, kuka Jyskyjärveltä tai Repolasta, jopa Tunkuasta asti. Useimpien vanhemmat olivat kauempana ansiotyössä tai lähteneet jo takaisin Karjalaan. Monessa tapauksessa olivat äidit alunperin jääneetkin kotiin uskaltamatta antaa mitään tietoja itsestään. Monet lapset olivat tulleet yksinään nälkää pakoon.

Kuinka valtavasti pakokauhu on vaikuttanut lasten herkkiin mieliin, kävi ilmi humoristisella tavalla eräällä oppitunnilla. Opettaja oli eritellyt »Maamme»-kirjassa olevaa lukua »Isänmaa» ja kysyi luetun johdosta: »Mitä siis on tehtävä kun vihollinen hyökkää maahan?» — »Paettava» vastasivat lapset yksimielisesti.

Haastattelimme 13-vuotiasta Helenaa Repolasta, älykästä ja työssään ravakkaa tyttöstä. Hänet ja hänen pienen veljensä oli bolshevikisotilas herättänyt keskellä yötä, ojentanut pistimensä lasten rintaa vasten ja vaatinut ilmoittamaan, oliko setä käynyt kotona. Helena oli hyvin selvillä asioista, puhui kuin aikuinen ikään. Eniten hänen naisellista mieltään kuitenkin näkyi pahoittaneen ne viisi ihanaa silkkihuivia, jotka oli kätketty lumeen pakoon lähdettäessä ja jotka kaikki olivat »hapanna» (homehtuneet). Ne olivat niin kauniit ja kiiltävät että »kun aurinko niihin paistoi, ne läikkyivät.»

— »Mistä sinä tiedät, millaista kotona nyt on?» kysyimme. Helena alensi äänensä kuiskaukseksi: »Siellä käydään.»

Kirkonkylässä tapasimme aikuisiakin pakolaisia, jotka ilomielin riensivät luo meitä puhuttelemaan: valkopartaisia, juhlallisia vanhuksia vilkkaine, älykkäine silmineen; naisten silmiin kihosi kyynel, heti kun kodista tuli puhe. Toivoi sydämestään, että tämä Suomen heimon herkin osa, jonka keskuudessa suomenkieli on säilyttänyt kalevalaisen runollisuutensa, saisi osakseen täällä lämpöä ja rakkautta ja kaikkea sitä vieraanvaraisuutta, jota nuo heimolaisemme maanpakolaisuudessakin ollen itse ovat valmiit osoittamaan. Heti tupaan astuttuamme pantiin marjat pöytään ja käytiin käsiksi teekeittiöön ja kun emme voineet viipyä pahoiteltiin: »Paha on vilusuuna lähteä.» Karjalaisten mieliin koskee varmaankin kipeästi ne letkaukset, joita paikkakunnan kotikommunistit eivät malta olla heille antamatta kohdistaen vihansa yksin pakolaiskodin viattomaan hevoseenkin, jonka kaunis tarina sietäisi aivan oman lukunsa.

Syyskuun 15 p:stä pääsee »Kämärän koulu» muuttamaan kirkonkylään Tuupalan talon erääseen sivurakennukseen. Samalla se tulee laajenemaan ja käsittämään 70 oppilasta, jotka eivät kuitenkaan kaikki mahdu samoihin suojiin. Tämä tulee tietysti antamaan lisähuolta opettajille ja johtajattarelle, mutta kun on tottunut tyhjästä luomaan kuten jälkimäinen, voinee olla varma siitä, että koululla yhä edelleenkin tulee olemaan menestystä.

Johtajatar Laihia ei ole eilispäivän lapsi sairaitten ja pakolaisten huoltotyössä. Jo sodan alussa hän oli mukana Riian rintamalla. Viron vapaussodassa hän oli ambulanssin keskusosaston ja suomalaisen sotilaskodin johtajana. Raudussa hänet tuntevat hyvin Inkerin pakolaiset ja nyt on hän löytänyt itselleen toimialan kovia kokeneen karjalaisheimon keskuudessa. Olkoon tämä työ siunauksellista ja hyviä hedelmiä tuottava!

Ada Äijälä.

•••••••••

Alvilde Prydz naisten arvonimistä.

(V. 1903 pohti Naisasialiitto »Unioni» Helsingissä kysymystä naisten arvonimistä. Huhu tästä keskustelusta ja senjohdosta tehdyistä päätöksistä tunkeusi myöskin Norjaan ja antoi Alvilde Prydzille aihetta kirjoittaa alla oleva kirje Nylœnden toimittajalle. Nyt kun hän on poissa, tuntuu varsin mielenkiintoiselta todeta, miten syvällisesti hän oli tätäkin asiaa ajatellut.)

Rakas Gina Krog! En sano »neiti». Teidänlaisten personallisuuksien suhteen on minulla se tunne, että se on riittämätön nimitys. Olen aina ollut sitä mieltä, että »neiti», »fröken» (saksankielinen diminutiivi Fräulein) koko merkityksensä puolesta sopii vain aivan nuorille naisille, sekä että »madame» tahi »rouva» (saksalainen Frau, joka ensi sijassa merkitsee nainen ja vasta myöhemmin on saanut tuon siitä johdetun merkityksen naimisissa oleva nainen,) meidän nykyisessä sanavarastossamme on se puhuttelumuoto, joka sopii kypsyneelle naiselle, oli hän sitten nainut tai naimaton — aivan kuten arvonimi »herra» »monsieur» annetaan kaikille miehille, katsomatta siihen, ovatko he naimisissa tai ei. Ja juuri tästä asiasta tahdon lähettää teille muutamia huomautuksia, koska ne juuri nyt johtuivat mieleeni.

Meidän aikanamme on ilmestynyt uusi naisryhmä: naimattomien, henkisesti kehittyneiden, täysvaltaisten naisten ryhmä. He katsovat ympärilleen. Heitä varten ei tavallaan vielä ole tilaa. Tuo entisaikojen katsantokanta, että naisen piti joko mennä naimisiin tai luostariin, muualla häntä varten ei ollut sijaa, elää osaksi vieläkin.

Ja sitten kun täällä pohjolassa ei enää menty luostariin, — alkoi varsin vaikea aika naimattomille naisille. Heille ei toistaiseksi ollut mitään olinpaikkaa. Enemmän kuin muut kuolevaiset on heidän täytynyt harjoittaa itsensäkieltämisen ankarata taitoa — ja tyytyä siihen, että heidät kokonaan unhotettiin. Tästä myöskin riippui, että heitä edelleenkin luokitettiin nuorten tyttöjen kanssa yhteen — sillä eroituksella vain, että he eivät enää olleet nuoria tyttöjä, vaan eräänlaisia olentoja, jotka eivät olleet oikeutetut vaatimaan mitään elämältä, se kun oli kulkenut heidän ohitsensa. Eikä heitä varten ollut mitään muuta puhuttelusanaakaan kuin nuorten tyttöjen titteli.

Tätä nykyä, kun useimpien kulttuurimaiden naimattomien naisten keskuudessa usein tapaa aikamme huomattavimpia henkilöitä, on tässä tietysti muutos tarpeen. Ja tämä muuttunut käsityskanta on luonnollisesti myöskin vaikuttava naimattoman naisen puhuttelusanaan. Ei häntä enää voi asettaa lasten ja nuorten tyttöjen kanssa samaan ryhmään. Päästään ehkä niin pitkälle naimattomien naisten aseman ja elämäntyön ymmärtämyksessä, että tunnetaan tarvetta asettaa heidät *ensimäisten* joukkoon.

Ranskassa on aina »mademoiselle» sanan ohella käytetty nimitystä »madame» myöskin naimattomista naisista. On aivan vaistomaisesti tunnettu, että se on ollut kohteliaampaa. Ranskalaisethan tahtovat mielellään osoittaa kohteliaisuutta, tätä mainiota vastiketta sille, joka on vieläkin parempi: ihmisarvon, naisarvon näkeminen ja kunnioittaminen.

Italialaiset, tämä ihmeellinen kansa, jolla on sellainen terve, kaunis, lapsellinen suoruus ja jalot hienot vaistot, ovat joutuneet kaikkein pisimmälle tämän, *pintapuolisesti* katsoen, vähäpätöiseltä näyttävän asian ymmärtämisessä. Heillä ei ole tuota törkeätä käsitystä naisesta *pelkkänä* sukupuoliolentona — joka vielä nytkin on n. k. kulttuurikansojen yhteiskunnallisen käsityskannan pohjana. Ensi sijassa heidän »neiti» ja »rouva» titteliensä käytössä. He eivät ole antaneet naapuriensa kömpelön tavan vaikuttaa itseensä, vaan säilyttäneet käsityksensä näistä asioista hienona ja *luonnollisena*. Naisille ja miehille on (naimista y. m. personallisia seikkoja lukuunottamatta) puhuttelusanat »Signora», »Signor». Aivan nuorille naisille on »Signorina» katsomatta siihen, ovatko naimisissa tai ei. Ja aivan nuorille miehille tuo sointuisa »Signorino».

Viime talvena tutustuin Parisissa erääseen kaikkein hienoimpaan ylhäisöön kuuluvaan naiseen. Hän kertoi minulle, että suuri joukko huomattavia ranskalaisia naisia oli liittynyt yhteen pannaksensa käytäntöön puhuttelumuodon »madame» kaikille naisille, aivan kuin »monsieur» oli olemassa kaikkia miehiä varten. Hän seisoi siinä edessäni ja kantoi päätään korkealla — unohtumaton ilmiö viehettävässä imperaattoriarvossaan. Ja hän hymyili ja sanoi: »Olisiko teistä »Mademoiselle» sopiva nimitys minulle — sama, jota käytetään nelivuotiaasta tyttösestä?» Ja hän lisäsi nauraen: »Minä sanon kuten eräs englantilainen kirjailija-ystävättäreni, joka työskentelee saman uudistuksen hyväksi, eikä koskaan hyväksy puhuttelusanaa »Miss». Hän sanoo nimittäin: »I am no schoolgirl». *) Ja hän lisää aina: »Pakottaessaan ihmisiä katselemaan näitä asioita hiukan toisella tavalla, ei merkitse ainoastaan sitä, että opettaa heille kohteliaisuutta, se on paljoa enemmän, se on samaa kuin auttaa heitä sitä korkeampaa sydämensivistystä kohti, joka on ihan välttämätön, jos tahdomme päästä tosi-ihmisiksi».

Ja rouva de Menoz tahtoi saada minutkin tämän uuden »liittonsa» jäseneksi. Minä vastasin hymyillen, että olin toiminut sen palveluksessa sekä välillisesti että välittömästi miltei koko elämäni, mutta että suurin osa maani naisia vielä oli niin kiinni totutuissa tavoissa

---

* En ole mikään koulutyttö.

(silloinkin kun eivät niitä hyväksyneet) että minulla oli varsin vähän toivoa saada ääneni kuuluviin. —

— Mutta jokunen päivä sitten tuli sanoma Suomesta, että Naisasialiitto Unioni siellä oli *päättänyt* käyttää titteliä rouva kaikista naisista, naineista ja naimattomista.

Ja minä sanon onneksi olkoon teille, te Suomen naiset, että te niin kypsyneinä ja henkisesti vapaina ymmärrätte löytää tehtävänne — ymmärrätte, että näennäisesti pienillä asioilla on syvät juuret.

Alvilde Prydz.

.....

Terveisiä Lapista.

Jatk.

Seurasimme kutsua ja pian nukuimme hänen kamarissaan. Itse hän luultavasti vietti yönsä keittiössä, joka kiilsi puhtautta. Kahvipannutkin loistivat kuin Naantalin aurinko. Aamulla tuo hyväntahtoinen mies, jonka nimi on Melenius, tarjosi meille keittämäänsä kahvia kirkkaasta pannustaan, ja virkistyneinä jatkoimme taas aamulla matkaa.

Sodankylän ja Ivalon välinen matka oli mielenkiintoisempi kuin Rovaniemen—Sodankylän välinen siitä syystä, että nyt ajoimme tunturiseutuja ja saimme ne oikein läheltä nähdä, sensijaan että ne tähän asti olivat vain kaukaa häämöttäneet.

Tunturi eroaa vaarasta siinä, ettei tunturin huipulla kasva puita, jota vastoin vaara on kokonaan metsän peittämä. Meihin »etelämaalaisiin» tunturit tekivät valtavan vaikutuksen, ja varsinkin auringonpaisteessa ne olivat suurenmoiset. Koko maa oli jäkälän, sammaleen, kanervan ja punertavien mustikanvarsien peittämä. Se oli kuin iso kirjava matto, jossa on kuvattu suuria erivärisiä kukkakimppuja, todellakin mitä ihaninta värisimfoniaa.

Lappalaisia naisia.

Siellä täällä tuntureilla juoksenteli poroja, pienissä ryhmissä ja yksitellen, ja Vuotsossa näimme ensimäisen kansallispukuisen lappalaisen. Sodankylän ja Ivalon väliselle taipaleelle valtio on rakennuttanut majataloja noin 10 km:n päähän toisistaan. Ne antoivat väriä ja eloa muuten asumattomalle seudulle. Klo 8 illalla olimme vihdoinkin perillä Ivalon kylässä, jossa lennätinpäällikkö rouvineen oli meitä vastassa. Heidän vieraanvaraisessa kodissaan vietimme sitten neljä rauhallista päivää, jonka jälkeen päätimme pistäytyä vielä pohjoisempana, Inarin kirkonkylässä ja Thulen kartanossa Kaamasjoen varrella.

Elokuun 14 päivänä istuimme siis postimoottoriin ja lähdimme kulkemaan Ivalojoen suuta kohti. 16:n kilometrin matkan jälkeen saavuimme isolle, syvälle ja saaririkkaalle Inarin järvelle. Näimme vähän matkan päässä Ukkonimisen korkean saaren, joka ennen vanhaan on ollut lappalaisten uhripaikkana, ja sen lähellä lappalaisten muinaisen kalmiston. Inarin järvi ei näyttänyt olevan kovin suopea kaukaisille vierailleen: kävi kylmä pohjatuuli ja alkoi sataa, mutta siitä huolimatta saatoimme huomata, että Inari on kaunis järvi, ainakin sen eteläosa, joka muistuttaa Saimaata.

Matkalla poikkesimme eräällä saarella olevassa siistissä ja kodikkaassa lappalaismajatalossa, jossa saimme ruokaa ja kahvia.

Inarin kirkonkylä ei ole iso. Jo kaukaa näkyy kirkontorni ja vähän ajan perästä Inarin ja Utsjoen piirin metsänhoitajien asunnot noin 6 km. kylästä järven rannalla. Kirkonkylässä on lappalaisten pitämä majatalo, joka kuitenkin siisteydessä jättää paljon toivomisen varaa. Pappila on komea, punaiseksi maalattu talo. Sitäpaitsi on kylässä sairaala ja kansakoulu. Levättyämme täällä pari tuntia alkoi kävelymatka Muddusjärven rannalle (n. 7. km.) jossa toinen moottorialus odotti. Tie oli kapea, vaarojen yli kulkeva polku, soille ja pienten purojen yli oli rakennettu puisia käytäviä eli siltoja.

Posti oli kannettava selässä. Etelästä tuleva posti on tavallisesti iso, sillä kauppiaat tuottavat postissa tavaransakin ja tälläkin kertaa oli postipaketteina m. m. monta kangaspakkaa. Siinä oli kolmella aikuisella miehellä ja kahdella pojalla tosi työ.

Onneksi oli viileä yö, muuten kantajat olisivat saaneet hikoilla kovasti. Muddusjärven rannalle oli jo ennen meitä kokoontunut muita moottorilla matkustavia paikkakuntalaisia. He olivat sytyttäneet rannalle nuotion, jossa kahvipannut olivat kiehumassa, ja siinä elokuun yön hämärässä Muddusjärven rannalla kahvi maistui erinomaisen hy-

Kansallispukuisia lappalaisia.

vältä. Ja taas jatkettiin matkaa Muddusjärveä ja Kaamasjokea pitkin, kunnes klo 3 aamulla olimme Thulen kartanossa.

Thule on Utsjoen rovastin, Fellmanin, perustama talo. Sen osti häneltä metsänhoitaja Wænerberg, joka heinäkuussa täytti 80 vuotta ja on asunut täällä 46 vuotta. Koko sinä aikana hän on vain 2 kertaa käynyt etelässä. Kartano sijaitsee laaksossa kapean, mutta kauniin Kaamasjoen rannalla, korkeiden vaarojen ympäröimänä. Se on aikoinaan ollut pohjoisin talo, jossa maanviljelystä on harjoitettu, siitä nimi Thule (Ultima thule = pohjoisin kulttuuripaikka). Talossa on laajat niityt, viljellään ohraa ja kauraa sekä perunoita. Puutarhassa on paljon kukkia ja vähän vihanneksia. 6 lehmää, 2 hevosta ja 400 poroa on talossa kotieläimiä, johon lisäksi tulee 3 koiraa ja kissa. Kanojakin siellä lienee, koska muistaakseni kuulin kukon kiekuntaa. Metsänhoitaja ja postimestari Wænerberg asuu täällä poikansa ja palvelijainsa kanssa. Espanjantauti vei pari vuotta sitten hänen vaimonsa ja toisen poikansa hautaan. Kesällä tyttäret perheineen käyvät heitä katsomassa, mutta talvella he välistä kuukausimääriä ovat eristettyinä muusta maailmasta.

Poika, joka kuljettaa postia Ivalosta Thuleen, ja jolla on kauppa Inarin kirkonkylässä, kyllä liikkuu talvellakin, mutta vanha metsänhoitaja ei enää voi kovin pitkiä matkoja kulkea. Tässä vieraanvaraisessa kodissa meitä otettiin vastaan mitä sydämellisimmällä tavalla ja samalla sydämellisyydellä kohdellaan kaikkia Lapinmatkustajia, kertoivatpa asukkaat, että vanha metsänhoitaja on oikein pahoillaan, jos hän saa tietää jonkun käyneen Lapissa käymättä häntä tervehtimässä.

Pari kilometriä Thulen kartanosta sijaitsee Palovaara, josta on laaja, suurenmoinen näköala. Idässä on Inarin järvi, lounaassa Muddusjärvi ja Vastusjärvi, lännessä Muotkatunturit ja luoteessa häämöttävät vaaleansinisinä Norjan tunturit, joista korkein tänne asti näkyvä on Rastekaise. Muuten on vaaroja, tuntureita, soita ja pieniä järviä niin pitkällä kuin silmä kantaa. En muista nähneeni niin valtavaa näköalaa täällä Suomessa muualla kuin Suursaaressa Lounatkorkialta.

Seuraavana aamuna sanoimme jäähyväiset ystävällisille isännillemme ja emännällemme (metsänhoitajan tytär Helsingistä oli vielä täällä kesänvietolla) ja lähdimme taas eteläänpäin kiitollisina kaikesta hyvästä ja kauniista, mitä olimme Thulessa saaneet nauttia. Matkalla poikkesimme Toivoniemen lastenkodissa, jossa ystävälliset hoitajat tarjosivat kahvit ja seuraavana aamuna klo 3 olimme Ivalossa.

Levättyämme pari päivää alkoi sitten tuo pitkä matka takaisin Lapin suurenmoisilta tuntureilta ja laajoilta näköaloilta etelän arkipäiväisyyteen. Ihanan, haihtumattoman muiston Lappi jätti mieleemme, ja mahdollisesti käymme siellä toistekin. Sanotaan, että Lappi lumoo siellä kävijät.

Matkailija.

.....

Puutarhakoulussa.

Jatk.

Lee House'ssa on myös karjan- ja meijerinhoitoa sekä siipikarjan pitoa, jota en tietänyt tullessani. Oppilaat saavat valintansa mukaan oppia kutakin erikseen tai kaikkea yhteensä, jolloin kurssiaika on 2 vuotta. Janet Hagard ja minä olimme tulleet 3-kuukautisille kursseille *improver*'in nimellä, s. o. jatkaja eli edistyjä.

Kun olemme nähneet puutarhan, navetan tallin, siipikarjatarhan, jonka asukkaina olivat kanat, ankat, hanhet ja kalkkunat—kaikki eri rodut ja ikäluokat omissa aitauksissaan, lähdemme teelle, englantilaiselle maukkaalle 5 o'clock teelle.

Siellä ruokasalissa näemme talon asukkaat kaikki. Pöytiä on kolme. Kahden ääressä istuvat oppilaat opettajineen, kolmannen ääressä talon haltijat Mrs. Tabor ja Mrs. Mengens, joille meidät esitetään. Saamme pari herttaista lausetta ja kyselyä osaksemme ja kiiruhdamme oman pöytämme ääreen. Pöytätoverit ovat hyvin kohteliaita, huomaavaisia ja hillittyjä meidän äskensaapuneiden takia, mutta toisesta pöydästä kajahtelee iloinen puheensorina, melkeinpä meteli, aivan niinkuin Suomen puutarhakouluissakin. Päivän työ on näet lopussa ja koko pitkä ilta vapaata. Janet Hagard suoriutuu tietysti hyvin keskustelussa, minä en heidän hirveästä puheen hurinastaan saa paljoakaan selvää.

Ei heitä tai meitä ole kovinkaan paljon. He selittävät. — Mrs Harring on puutarhapuolen opettaja. Puutarhapuolella työskentelevät Rhona — polkkatukkainen, tummasilmäinen tyttö, nauraa mainittaessaan nimeään iloisesti — Julia, irlantilainen, Douglas, skotlantilainen, myös polkkatukkainen, ja — me kaksi lisää. Vanha, harmaatukkainen opettaja on siipikarjatarhassa ja siellä ovat myös Ann, etelä-Afrikasta tullut, kihloissa oleva englantilaistyttö, sekä JoyBrown, iloinen hulivili näköään, myös polkkatukkainen, mikä muoti näkyy olevan hyvin ulkoilmaihmisten suosima. Sievä Phips ja kiharatukkainen Theodora kuuluvat karjaväkeen Mrs. Gardener'in johdolla, joka on walesilainen.

Eräs tytöistä rupattelee ja hulluttelee hirveästi. Hänelle kaikki nauravat ja kutsuvat häntä »cushioniksi» (tyynyksi) joka on hänen lempinimensä. Hän on tallirenki, kolmen suojattinsa Pojan, Leppäkertun ja Virman hoitaja. Vielä istuu pöydässä 16-vuotias Mary Disar, joka ei ole käynyt päivääkään koulua, mutta sen sijaan matkustellut melkein joka Europan maan, tanssii, pelaa tennistä, ratsastaa ja urheilee parhaiten kaikista tytöistä. Hän on tullut Mrs. Mengens'in johdolla lukemaan ranskaa, englantia, historiaa, maantiedettä ja suorittamaan musiikin teoriaa. Mrs. White on talon käytännöllisen puolen järjestäjä, Mrs. Gribb emännöitsijä.

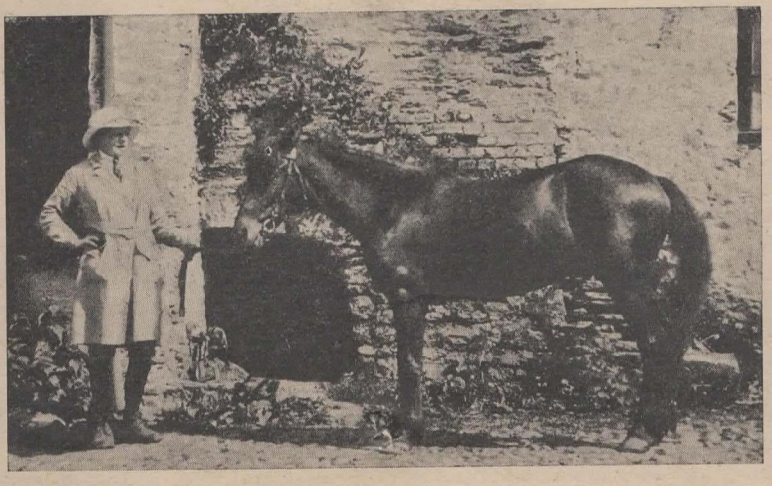

Eräs tytöistä toimii tallirenkinä.

Ulkona puutarhassa ja navetassa tytöt olivat khakivärisissä poikapuvuissa, jonka nuhraisen takin he sisäänastuessaan ovat vaihtaneet tummanruskeaan samettiseen ja raskaat työkengät sieviin sisätohveleihin.

Klo ½ 8 on myöhäpäivällinen. Silloin ovat kaikki vaihtaneet pukua. Syöminen on kuin juhlaa. Se tapahtuu hitaasti ja sievästi. Mustapukuinen, pitsimyssyinen ja esiliinainen sisätyttö tarjoilee. Lajeja on kolme: liemi, kala, jälkiruoka. Päivällisen jälkeen juodaan kahvia drawing roomissa; s. o. salissa, jonka parhaana osana on tulisija. Toisin kuin Lontoossa täällä palaa kivihiilen sijasta iloisesti räiskyvät puut, joiden loimon ympärille kaikki asettuvat puolipiiriin. Mrs Tabor ja Mengens muhkeisiin nojatuoleihin, opettajat, jotka ovat kuin tovereita, muille mukaville tuoleille, tytöt palleille tai alas matolle. Hilpeä sorina täyttää huoneen. Kuka lukee romaania, kuka virkkaa englantilaisen tytön ikuista ihastusta jumpperia. Theodora nojaa lattialla istuen kiharaista päätään Mrs. Gardenin polvea vasten ja tuijottaa tuleen. Mrs. Taborin ja Mrs. Mengensin lempeät katseet hivelevät tyttöparven päitä. Salin sataiset muistoesineet kuiskailevat keskenään illanhämyssä. Ikkuna paukkuilee tuulessa. Sen vetoisaan ääreen ei kukaan istuudu. Aito englantilaista!

Talon haltijat ovat molemmat hyvin musikaalisia. Mrs. Gardeneria pyydetään soittamaan pianoa. Pian ovat kaikki soiton lumoissa. Äskeiset tallirengit, kanapiiat, navettatytöt, maamyyrät ovat joutuneet aivan toisiin ilmapiireihin.

Juuri tätä ovat talon haltijat tavoittaneetkin. He ovat tahtoneet avata kodin, jossa kehitetään sekä ruumista että sielua sopusuhtaisesti. Nuo kaksi ystävystä, jotka ovat asuneet yhdessä yli 20 vuotta, ovat kolme vuotta sitten perustaneet tämän harjoituskeskuksen nuorille sivistyneille naisille. He vuokrasivat sitä varten vanhan rappeutuneen herraskartanon Devonshirestä, seudusta, jota sanotaan Englannin kauneimmaksi, siirsivät sinne kauniin kotinsa hienoine muistoesineineen, laajoine kirjastoineen ja vanhoine kulttuurileimoineen. Sellainen yritys kysyy tietenkin varoja, mutta vielä enemmän hyvää tahtoa ja antamisen halua. Vaan eikö liene niin, että kellä jälkimäistä on, sille kaiken hyvän suoja tuopi edellistäkin.

Ystävykset kuuluvat uskontokouluun, jonka jäsenet kutsuvat itseään »Hiljaisuuden palvojiksi.» Sieltä syvästä hiljaisuudestaan ystävät löytävät suuren Rakkauden, jonka lämmittäminä he antavat ja jakavat sekä aineellista että henkistä omaisuuttaan. Jatk.

.....

Ludvig Holberg.

Syyskuussa oli kulunut 200 vuotta siitä kuin Köpenhaminassa ensi kerran esitettiin Holbergin kuolematon, „Valtioviisas kannunvalaja". Päivälehdet ovat jo niin kyllin siitä

puhuneet, että N. Ä:n ei senvuoksi ensinkään tarvitse siihen kajota, mutta on toinen syy, jonka vuoksi Holbergin nimi joka kerta on naisten lehdissä mainittava, kun hänen muistoaan vietetään.

Holberg on nimittäin ollut naisten vapauden ja yhdenvertaisuuden aikaisimpia ajajia; hän on puhunut siitä silloin, kun se oli muille yhtä outoa ja vierasta kuin heprean kieli.

Ei voi olla ihmettelen kysymättä, mikä hänet siihen johti? Ei suinkaan muu kuin hänen alituinen palava halunsa vastustaa kaikkea niitä muodollisuuksia ja ennakkoluuloja, sitä ihmishengen kahlehtimista ja mahtavimpien komentamishalua, joka siihen aikaan vallitsi. Hän oli nuorena, varattomuudestaan huolimatta, tehnyt monta ulkomaanmatkaa, oleskellut Lontoossa, Parisissa ja Roomassa sekä käyttänyt hyväkseen jokaisen oppimistilaisuuden. Hän oli ahkerasti tutkinut suurissa kirjastoissa, mutta vielä enemmän hän kehuu oppineensa seurustellessaan eri ihmisten kanssa. Kun hän sitten palasi näiltä matkoiltaan Köpenhaminaan ja tuli sen yliopiston opettajaksi, oli elämä hänestä siellä niin kangistunutta ja kaikki käsitteet niin vanhentuneet, ettei hän voinut olla niitä vastaan esiintymättä. Mutta se pantiin äärettömän pahaksi ja hän joutui vain loppumattomien hyökkäysten alaiseksi. Silloin hän rupesi ivan ja ilveilyn muodossa aikakautensa ja sen ihmisten heikkouksia ruoskimaan ja näin syntyivät sitten hänen mainiot huvinäytelmänsä parin vuoden kuluessa. — Jo niissä havaitsee että Holberg usein antaa naisten esittää varsin viisaita ja tepsiviä ajatuksia, mutta tämä ilmenee vielä enemmän tuossa „Niels Klimin maanalainen matka" nimisessä kertomuksessa, jossa Holberg lausuu niin uudenaikaisia ajatuksia naisten oikeudesta kehittää itseään ja valita toimialansa, ettei kukaan nykyajan ihminen häntä siinä ole voittanut. Hän ei ollenkaan usko, että nainen olisi miestä lahjattomampi, se eroavaisuus, joka oli olemassa, oli yksinomaan kasvatuksen ja eri elinehtojen tulos. Hänen runoteoksessaan *Zille Hans Dotters Forsvars-Skrift för Kvinde Kjønnet* * on jo kaikki ne todistukset olemassa, joita Stuart Mill käytti sata vuotta myöhemmin.

Ludvig Holberg.

Kun tietää miten esim. theologit siihen aikaan katselivat naista ja miten ankarasti he tahtoivat hänet sitoa käyttäin siinä raamattuakin aseenaan, on tämä Holbergin vapaamielisyys aivan ihmeellinen ja ikimuistettava.

Old Admirer.

Postivirkailijoiden lepokoti Heimari.

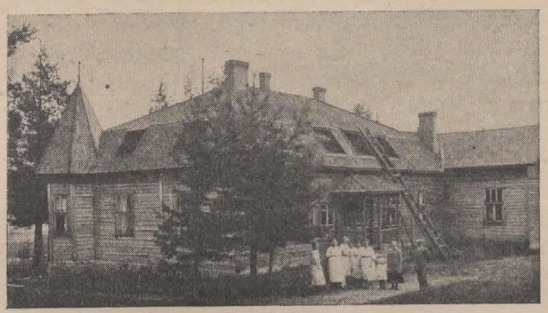

Tästä postivirkailijoiden kodista, josta jo aikaisemmin on kerrottu, on N. Ä. nyt tilaisuudessa julkaisemaan yllä olevat kuvat. Se sijaitsee kuten lukijat muistanevat Ristiinan kunnassa lähellä Mikkeliä, on ennen ollut puutarha- ja maanviljelyskoulu na, joten siinä on laajat istutukset ja isohko päärakennus. Postivirkailijat ovat itse koonneet sen ostoa varten lähes satatuhatta mkkaa, sen lisäksi he ovat saaneet arvokkaita lahjoja. Nyt viimeiseksi on entinen postivirkailija *Elin Backman* lahjoittanut 50 tuhatta mkkaa kodin sisustamista varten. Se on jalosti tehty ja tulee olemaan kaunis esimerkki hyvin käytetyistä varoista.

* Zille Hannuntyttären naissukua koskeva puolustuskirjoitus.

Meidän naisemme.

Lucina Hagman.

Lucina Hagman'in pronssiin valettu rintakuva, joka on ollut Stenman'in taidesalongissa nähtävänä. Kuva on parooni *Emil Cedercreutzin* luoma ja antaa, varsinkin profiilista katsottuna, voimakkaan käsityksen meidän kuuluisasta uranuurtajanaisestamme. Se on toistaiseksi N. Ä:n toimistossa.

Elin Backman, entinen postihallituksen kopisti, joka on lahjoittanut postivirkailijoiden Heimari nimisen lepokodin sisustamiseksi 50 tuhatta mkkaa ja siten hankkinut monelle entiselle virkatoverilleen viihtyisän ympäristön ja mukavan vuoteen. Kiitos hänelle siitä!

Elin Backman.

Katsaus omasta ikkunasta.

Eräässä ulkomaalaisessa naisten lehdessä kerrotaan hyvin hauskasti, että sukka- ja kangastehtailijat jo kauan aikaa ovat sotineet keskenään, kunnes jälkimäiset nyt ovat voittaneet. Ja aivan kuin Troijan sotaa aikoinaan käytiin erään naisen takia, ovat naiset tämänkin sodan aiheuttaneet ja joutuneet sen uhreiksi. Onneksi tässä ei sentään ole ollut kysymys heidän hengistään, ainoastaan heidän hameittensa pituudesta.

Kuten me kaikki olemme panneet merkille, vaikka asuisimme ihan Lapin raukoilla rajoilla, ovat hameet nyt jo pitemmän aikaa olleet varsin lyhyet. On oikein pidetty kunnianasiana näyttää sääriään vaikka kuinka pitkältä ihan miltei polviin asti. Ja kaikki ovat olleet siihen yhtä valmiit: nuoret ja vanhat, laihat ja lihavat, lyhyet ja pitkät, paksut ja hoikat, vääräsääriset ja pihtipolviset, kapeasääriset ja paksupohkeiset. Ei siinä ole ajateltu mikä parhaiten sopii eri ruumiinrakenteelle, vaan jokainen on vain seurannut vallitsevaa muotia. Poikkeuksia on tosin tavannut siellä ja täällä, mutta ne ovat olleet, kuten on tapana sanoa, vain säännön vahvistuksena.

Samassa kun hameet kävivät lyhyiksi, joutui sukkakysymys mitä tärkeimmäksi. Nuo vanhanajan paksut villa- ja pumpulisukat eivät enää kelvanneet mihinkään. Nyt sukkien piti olla silkkiä ja ohuet kuin hämähäkin seitti. Sukkatehtailijoille koitui aivan kultaiset ajat, sillä eihän nuo läpikuultavat sukat pitäneet kuin pari kolme päivää, jonka jälkeen ne taas olivat uusittavat. Eikä siinä hintoja silloin katsottu. Sukkien piti olla hienot ja päällepäätteeksi samanväriset kuin hameet, maksoivat sitten vaikka mitä. Sukkatehtailijat hykersivät käsiään tyytyväisyydestä. Mutta tuntien samassa kaiken muuttuvaisuuden, eivät he voineet sentään olla huokaamatta: »Kun kestäisi vain».

Sillä aikaa kangastehtailijat eivät voineet olla hyvällä mielellä. Jokaiseen hameeseen meni tämän muodin herrastellessa puoli metriä, väliin koko metri vähemmän kangasta kuin ennen. Se jo tuntui ja oli varsin harmillista, mutta he lohduttivat itseänsä sillä, että heidänkin aikansa vielä koittaisi. Ja nyt se suuri päivä on tullut ja kilpailijat on syösty syrjään. Hameet ovat pidenneet ja kasvavat päivä päivältä, kunnes ne jonkun ajan kuluttua arvetenkin ovat maassa kiinni ja lakaisevat katuja ja portaita kuten muinoin. Silloin ne taaskin kulettavat sisään paljon hiekkaa, soraa ja pölyä sekä ovat tehoisat basillien ja kaikenlaisten taudin siementen kulettajat. Ja tietysti naiset taaskin alistuvat. Ei tarvitse sitten enää pitää sellaista huolta sukistaan ja kengistään kuin nyt, ja onhan sekin mukavaa, sanovat he vain hyvin iloisesti.

Onko maailmassa sen nöyrempää ja alistuvampaa joukkoa kuin naiset, niin pian kuin mies kulkee edellä ja puhaltaa pilliä tai lyö rumpua, määräten siten missä tahdissa on astuttava? Eihän se niinmuodoin ole niin aivan ihmeteltävää, että eräs ruotsinmaalainen luutnantti on saanut päähänsä ruveta

Husqvarna

on kodin ompelukone: neuloo, parsii, koruompelee **Husqvarna** ompelukoneita saadaan myöskin edullisilla maksuehdoilla.

Myy:

Ompelukone Oy. Husqvarna Symaskin

Tampere, Helsinki, Turku, Viipuri, Oulu.

HELSINGIN UUSI RAUTASÄNKYTEHDAS

Omist. J. Merivaara. Näytevarasto ja Myymälä: Hallitusk. 15, puh. 16 30.

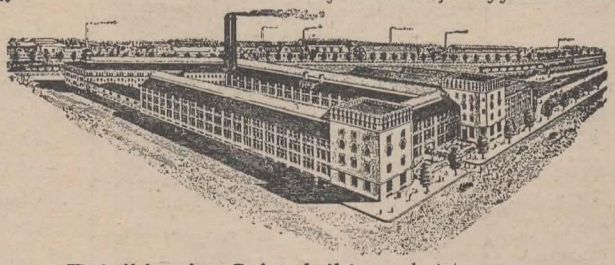

Koteihin ja Sairaaloihin valmistamamme
RAUTASÄNGYT ja PATJAT
sekä aikuisille että lapsille ovat **ensiluokkaiset.**

täällä meillä uuden ruotsinkielisen naistenlehden ulosantajaksi ja toimittajaksi. Ei siinä nyt luultavasti itse asiassa ole niin suurta rakkautta naisten edistymiseen ja henkiseen kohottamiseen, eikä suinkaan siitä muuta ole ajateltukaan kuin jonkinlaista »makeata soppaa», kuten entinen rouva sanoi eräästä samanlaisesta yrityksestä, mutta pääasiana onkin tässä hankkia itselleen naisten kautta, naisten avulla ja naisten kustannuksella tuloja.

Pelkäänpä kuitenkin, että hän siinä on tehnyt pienen laskuvirheen, sillä Suomessa ilmestyvät ruotsinkieliset aikakauslehdet vietävät yleensä ahdasta elämää, paitsi ettei nyt kaikki suomenkielisetkään niin aivan remsseesti elä. — Siitä on nyt kulunut yksitoista vuotta, kun eräs suomalainen kapteeni myöskin tunsi vastustamatonta tarvetta onnellistuttaa maamme naisia uudella ruotsinkielisellä lehdellä. Mutta ei se vaivainen päässyt puolta vuotta vanhemmaksi, vaikka sillä oli niin komea nimikin kuin »Oihonna». Kas, se on niin, että on paljon helpompaa saada naiset seuraamaan määrättyä muotia ja vaatekuosia kuin esim. lukemaan jotakin lehteä. Ne naiset, jotka yleensä harrastavat kirjallisuutta ja ajattelevat, eivät välitä sellaisesta ravinnosta, joita tuollainen luutnantti tarjoo, niin mitään, ne taas, jotka eivät harrasta, eivätkä ajattele, ne eivät liioin kaipaa mitään lukemista. Heillä on jokapäiväisissä lehdissäkin aivan liikaa. — Kyllähän toimeliaisuus on erittäin kunnioitettava asia, mutta olisi sentään hauska nähdä mille kannalle miehet asettuisivat, jos joku nainen ilmoittaisi perustavansa lehden erityisesti heitä varten, heidän hyödykseen, huvikseen ja ylösrakennukseksen. Tokkohan miehet sitä rientäisivät tilaamaan? Jokaisella on siitä tietysti omat ajatuksensa ja niinpä on minullakin.

Tähystäjä.

Helsinkiläiset tilaajat! Kehoitamme ystävällisesti teitä tulemaan N. Ä:n toimistoon tilausmaksunne suorittamaan. Toimisto on kaiket aamupäivät auki. Teidän ei tarvitse käydä suotta, kuten N. Ä:n asiatytön teitä etsiessään monasti täytyy tehdä.

Fazerin musiikkikauppa on hiljattain muutettu uuteen huoneustoon, jossa joka nurkka, joka pieninkin tila on niin nerokkaasti järjestetty, että siellä koko ajan ihmetellen liikkuu paikasta toiseen. Se käsittää useita kerroksia, joissa eri soittokonelajeilla kuten puhallus-, kieli- ja jousi-soittimilla sekä gramofoneilla on omat osastonsa; siellä on Fazerin kustannuksella painettuja nuotteja, kokoelma musiikki-kirjallisuutta, suurien säveltäjien kuvia. Sitten on soittokoneiden korjausosasto, vuokrattaviksi annettavien soittokoneiden kerros, kaapit apulaisten työpukuja varten, erinomaisen kekseliäät korttijärjestelmät y.m. y. m. —. Kaikki on niin hyvin harkittua ja todistaa sellaista organisoivaa kykyä, että monet ajat jälestäpäinkin askaroivat ajatukset tämän laitoksen parissa, sen kerran nähtyään.

Fazerin uudelleen järjestetyn musiikkikaupan jousisoittimien osastosta.

E. I—s.

Emäntien kotityön huojentamiseksi.

Olin juuri aikeissa kirjoittaa kylmistä ruuista ja kasvisravinnosta terveyden kannalta, kun toimituksesta ilmoitettiin, että lehti jo oli miltei täysi. Korkeintaan siinä voisi saada tilaa muutamille käytännöllisille neuvoille. Ei se ollut mikään hauska uutinen, mutta sellaistahan se on kun lehden täytyy olla pieni ja harvoin ilmestyvä. Siitä pääseminen olkoon kaikkien lukijoiden kunnianasia. — Mutta nyt noihin neuvoihin. Koska emäntien muiden töittensä ohella aina täytyy olla kaikenlaisissa puhdistushommissa, täplien ja pilkkujen poisottamispuuhissa, niin on hyvä tietää seuraavaa:

Kengänkiillotus aineeseen, joka on kuivunut, pannaan muutama tippa tärpättiä, joka tekee sen taas notkeaksi, eikä vahingoita kenkiä.

Kalosseja pitää silloin tällöin hangata glyseriinillä, jotta ne eivät halkea.

Mustetäpliä saa vaatteista lähtemään sitruunamehun ja suolan avulla. Täplä ripotellaan ensin hienolla suolalla, kostetutaan sitten sitruunalla, jonka jälkeen se asetetaan auringon valoon. Tämä menettelytapa ei vahingoita kaikkein hienointa kangasta.

Tammiset huonekalut puhdistetaan lämpimällä oluella. Saadakseen ne jälleen kiiltäviksi, sivellään ne lattiankiillotusvahalla, harjataan pehmeällä, kuivalla harjalla sekä hangataan lopulta villaisella, kunnes pinta on kirkas.

Kovettuneet gummiesineet käyvät jälleen pehmeiksi kun ne pannaan sekoitukseen, johon kuuluu yksi osa amoniakkia ja viisi osaa vettä.

Silkkipuseroita pestään parhaiten lämpimässä vedessä, johon on liuvotettu pesusaippuaa. Virutettua ne kierretään puhtaaseen pyyhinliinaan ja silitetään nurjalta puolelta vielä märkänä ollessaan.

Rouva Toimelias.

Kotimaan uutisia.

Naisasialiitto Unionin kokouksessa syysk. 29 p. päätettiin panna toimeen joulumarkkinat, joissa kaikenlaiset naisten valmistamat työt asetettaisiin myytäviksi. Niitä varten ehdotettiin jo huoneustokin keskikaupungilla ja aika, jolloin markkinat eli myyjäiset olisivat käymässä, piti kestää noin kolme viikkoa, eli jouluk. 1 p:stä jouluiltaan. Kun muutamia muitakin käytännöllisiä asioita oli päätetty, kuten esim. toimenpiteistä valtioneläkkeen hankkimiseksi Mathilda Wredelle, piti kirjailija *Hilma Pylkkänen*, joka hiljattain on saapunut Parisista, mielenkiintoisen esitelmän olosuhteista siellä nyt sodan jälkeen. Hän kosketteli siinä Parisin sekä henkisen että aineellisen elämän ilmauksia, siellä olevaa muukalaistulvaa, Ranskan hallituksen ponnistuksia saada hintataso alenemaan y. m.

Oulujoen kunnan naiset ovat toimeliaita. Siellä he syysk. 17 p. olivat panneet toimeen kokouksen, johon saapui toista sataa naista kunnan eri kulmilta, ja jossa he neuvottelivat nykyhetken tehtävistä, mitenkä esim. vastustaa yhä lisääntyvää juoppoutta ja päästä niin pitkälle, että edes raittiudenvalvojat todellakin täyttivät tehtävänsä. Monta epäkohtaa ja lain rikkomista siinä mainittiin ja asetettiin kunnan eri kulmien naisista kokoonpantu raittiuslautakunta. Kunnanvaaleista ja koulupuutarhoista oli niinikään esitelmät ja niitä seuraavat keskustelut. Lopuksi oli iltama, johon oli kokoontunut yleisöä huoneen täydeltä ja jossa naiset suorittivat kaikki ohjelmanumerot: pitivät esitelmät, lausuivat runot ja esiintyivät kuvaelmassa y. m.

Kaikki sellainen todistaa valveutunutta henkeä ja eteenpäin pyrkivää mieltä. Olkoonpa opiksi muidenkin kuntien naisille!

Ultra niminen taiteellinen aikakauslehti on näinä päivinä ilmestynyt. Nimi merkitsee »äärimmäinen» ja se jo kertoo, että sen takana ovat meidän nuorimmat taiteelliset voimamme. Hauskana ajanmerkkinä on mainittava, että heille taiteelliset näkökohdat ovat suuriarvoisemmat kuin kielelliset, ja että tässä siis on tapahtunut mielihyvällä tervehdittävä eri kieliryhmien yhtyminen.

Oikaisu. N. Ä:n viime numeron „ikkunakatsauksessa" puhutaan kahdenkertaisesta palkasta, pitää olla *lisäpalkasta*.

Tutki tarkkaan ilmoitussivut:

Lue tästä numerosta jokin kirjoitus ääneen vieraallesi!

Suoma-lasia Kalasiris- korsetteja joita lääkärit suosittelevat **kaikil'e** naisille, saadaan **ainoastaan** — **Rva E. BÄCKLUNDILTA. Uudenmaank. 23 pr. A. as. 7. Puh. 86 30. Helsingissä.**

Oletko jo hankkinut lehdellesi uuden puolenvuoden tilauksen?

Oy. John Paischeff Ab. Helsingissä, Mikonkatu 7. **Huonekaluja ja Rautasänkyjä** Suurin varasto Hinnat halvimmat.

NISSENIN KAHVIA Kauppatorin varrella.

A B K. M. BRONDIN O Y

Valmisteita: Leipää
Konditoriatavaroita
Karamelliä, Suklaata

! Suositellaan !

Matkustajakoti

Kalevaa

Helsinki, Mikonk. 23
Puh. 68 49

Suositellaan

Hoitaja Jenny Kanniainen

KANGAS JA OMPELUTARPEIDENLIIKE NAISTEN PUKIMO

A.B. AHLSTRAND O.Y.

Erottaja 7. Puh. 52 89.

ASKELEELTA

LI
E on Suomi-yhtiö vuosien varrella kehittynyt Pohjois-
K maitten suurimmaksi henkivakuutuslaitokseksi. Yleisön
S luottamusta yhtiöön ja sen tarjoamiin etuihin osoittaa jo
A sekin, että 3/5 kaikista maassamme voimassaolevista henki-vakuutuksista on myöntänyt

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö SUOMI

Töölön Rohdoskauppa

L. Viertotie 10
Puhelin 14 49

Omist. Prov. Ruth Wennerström.

Osakeyhtiö

AITTA

Kluuvik. 4. Puh. 54 66

Suosittelee

Kangasvarastoaan

AINA UUTUUKSIA!

Toiminimi

A. Kolehmainen

Kangas- ja Lyhyttavara-kauppa.

Fabianinkatu 10. Puh. 15 86.

Syysuutuuksia saapunut!

Kotiteollisuus O. Y.

TELLERVO

Uudenmaankatu 2.

Pukukankaita, Uutimia, Pellavakudoksia, Pitsejä y. m.

I. BASTMAN'in Paperikauppaa

suositellaan

Aleksanterinkatu 11. Puh. 89 83.

UUSI KÄSITYÖLIIKE

Annankatu 10.

Piirtää, alottaa ja **valmistaa**
Kaikenlaisia käsitöitä.
Alhaiset hinnat!

Hellas Oy.
Pianotehdas
HELSINKI Aleksanterink. 50. Puhelin 661.

Alituisesti varastossa uusia pianiinoja oman tehtaan tuotteita.
Kuvallinen hinnasto saatavana ilmaiseksi.
Pianoja vaihdetaan ja vanhoja korjataan

Vilhelmiina Vuorivirta

Naisten Kappa- Kangas- ja Turkistavaroiden kauppa.
Oulu. Puistola. Perustettu 1898.
Villa- ja Silkkikudoksia, Takkeja, Shaalia, Tyttöin ja poikain pukuja.
Tilauksia vastaanotetaan.

Oy.

City Automat

Ab.

Erottajank. 11. Puhelin 77 17.

Suosittelee hyväksi tunnettua ruokaansa.

Helsingin Vanuliike

Marianne Rehnberg.
Aleksanterink. 50. Puhelin 13 96.

Runsas varasto peitteitä sekä yksinkertaisia että hienoimpia, pitsi- ja pikee-peitteitä sekä sänkyvaatteita. Jouhia, fiberiä, kapokkia ym

---

RIKALAN KUKKAKAUPPA

JA

SITOMO

Vladimirink. 4. Puhelin 7 10

Suosittelee kauniita kukkia
Ensiluokan työ

Tutustu N. Ä:nen ilmoittajiin!

H. Carlsson
Vuokratoimisto
nmaank. 11. Puh. 75 18.
ää osakehuoneustojen, hu-
en ja kiinteimistöjen ostoja
yyntiä kohtuullista palk-
kiota vastaan.

Kodin voi kukin kaunistaa valmistamalla
KARVAMATTOJA
Erivärisiä KARVALANKOJA valmistaa ja myy
OULUN VILLATEHDAS OY. Oulu

ija Järvenpää
ngas- ja Ompelu-
rpeiden kauppa.
i, Iso-Robertinkatu 13.
nnankadun kulmassa.
Puh. 89 73.
Varastoon saatu suuri valikoima
naisten liinavaatteita.

Koittakaa ja arvostelkaa!
Maitoa, kermaa ja kontrollimai-
toa tunnustetusti kaikkein **para-**
hinta laatua ja hyvin jäähdy-
tettyä saadaan kaikista meidän
myymälöistämme ja lähetetään
myöskin **kotia.**
Maanviljelijöiden Maitokeskus.
Konttori Salomonink. 3.
Puhelin 42 95.

Suurmyymälässämme,
Siltasaarenk. 8—10
Vaatetusmyymälässämme,
Aleksanterink. 9.
Hyviä ja huo-
keita kankaita.
OSUUSLIIKE ELANTO R.L.

Mimmi Helander
Fredrikink. 43. Suosittelee hyviä
Villakudonta -ja
Kangastavaroita.

O. Kauriinvaha
Kangaskauppa
Siltasaarenk. 6. Puh. 32 21.
Suuri valikoima kankaita ja
neulomatarpeita.

SAIRASHUONE SYNNYTYS- JA LEPOKOTI
Vuorik. 8
Omistaja **IDA MAUKONEN**
Hauskat huoneet, kohtuulliset hinnat

KOULUKIRJAKAUPPAA
Bulevardink. 14. Puh. 798.
SUOSITELLAAN

G.E. LINDGREN Harja- & Ko-
rutavaraliike
Aleksanterink. 46. Puh. 557.
Suositellaan.

Sanni Leisio
Tarkka-ampujank. 10
Villasia leninkik. alk. 45:—,
velour alk. 115:—, bojeeta,
villa vegak., silkkikank., samet-
tia. Aikuisil- ja lapsille ku-
dottuja villatakkeja, sukkia,
käsineitä. Ompelutarpeita y.m.

O. Y. OJALAN SÄHKÖLIIKE
Mikonkatu 9. **Puh. 52 35.**

Palovakuutus Osakeyhtiö
POHJOLA

TAPATURMAVAKUUTUS O.Y.
KULLERVO

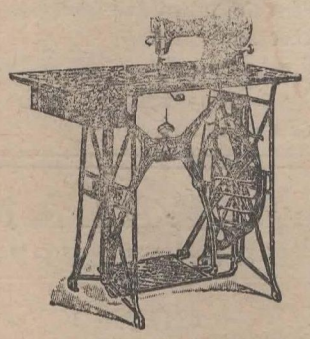

P. SIDOROW.
Suom. Kalustok. Oy.
Aleksanterink. 7. Helsingissä.

SISÄLLYS.

On kasvatettava uusi katsanto-kanta.
Ystävä: Olga Österberg (kuva).
Haastattelija: Liisi Karttunen (2 kuvaa).
Ada Äijälä: Karjalan pakolaisia tervehtimässä.
Toimitus: Alvilde Prydz naisten arvonimistä.
Matkailija: Terveisiä Lapista (2 kuvaa)
Naisylioppilas: Englantilaisessa puutarhakoulussa (kuva)
Old Admirer: Ludvig Holberg (kuva)
Postivirkailijoiden lepokoti Hei-mari (2 kuvaa)
Meidän naisemme (2 kuvaa)
Tähystäjä: Katsaus omasta ikku-nasta
E. I.: Fazerin uusi musiikki-kauppa (kuva).
Rva Toimelias: Emäntien kotityön huojentamiseksi
Kotimaan uutisia.

Kaikki, jotka ovat tottuneet käyttämään
Mehnerit-Saippuapulveria
selittävät, että se on aivan vält-
tämätön jokaisessa kodissa.
Pesuun, tiskaamiseen, kuurauk-
seen ja kaikenlaiseen puhdis-
tukseen kokolailla saippuaa
halvempi.
Varasto Helsingissä:
F. F. Johansson,
Iso-Robertink. 17—19.
Puh. 99 08.
Carl Thelestam & C:o
Kotka

Hinta 2 mk. Helsingissä 1922. Helsingin Uusi Kirjapaino O.-Y.